

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

Lördagen, den 5 November 1768.

Min Herre!

Om min Herre lofwär mig, at nu åter falla in i Eder Spions sylla; så har jag et par ämnen, som torde med Spionens affigt wäl kunna förenas. Framleswer ic.

B

Rättwisian och opartiffheten til heder meddelas först utdrag af det i Spionens 43 Numer läswade breswet från Herr Profsten Ahlelöf; „ Tillåt mig försäkra min Herre, „ det han förhastat sig, då han, såsom medel til Hallands uphjelpande wäl rätteligen „ anförde läcka och människjo-kära Landshöfdingar; men framdraget til exempel allenast „ Liljebergar, Lagerbergar och Bielkar, samt „ aldeles glömt wårt Hallands almänt älskade „ Sällwerschöld, hwilket en mindre wälskande „ kunde kunde så utnyda, som wero sistnämnde „ Herre för motsatsen utmärkt. Men där „ uti skedde wår Höfdinge werkeligen brätt,

Vv

„ som

„som sannerligen gjort alt hwad han möjli-
 „gen kunnat göra til Provincens uphjelpan
 „de“ m. m. Herr Prosten anförer sedan wid
 löftigt H. H. Landshöfdingens otroliga möda
 med skattsens reglerande, samt alla de andre
 Economiske anstalterna, som Herr H. D. uti
 Spionens 43 Numer utmärkt, samt tillägger,
 hwad Storckifte-refningen angår, at den (wa-
 ret Herr Landshöfdingen också högeligen om
 hjertat; men at Landmätares ringa antal och
 Hemmans-egares ogenhet och tråthysnad låg-
 ga öfvervinnerlig hinder i wägen för detta
 nyttiga verkets betydande framgång, m. m.

Häruppå får jag den äran at svara, ef-
 ter gamla reglen: Unius positio non semper
 est alterius exclusio. De tre utmärkte lys-
 stre Höfdinge-namn, anföras endast därför
 at de redan uti flera, äfwen från högre ort
 utgångna, tryckta skrifter blifwet Riks-beröms-
 de för utmärkt kåck och människjo-öm NB
 husholdning. (Jag utmärker hushold-
 ning med flit; ty om Justicen och andra
 Cancellie-expeditioner är hwarken i denna el-
 ler min förra Skrift någon talan.) Swar-
 före hafwa Herrar Halländske Lärde icke, på
 samma sätt, satt sin älskade Höfdinges Eco-
 nomiske förtjenster i ljuset? Då jag, år 1764,
 skref Götteborgske Stifts Matrikeln, nämnde
 ingen af alla mina Correspondanter det rin-
 gaste däröfom; så framt jag icke skal råfna det
 lilla, som jag och redeligen nämnt, sid. 24 och 96.

Där-

Däremot skulle det nu fåna mig; om jag
 kunnat, med det criticerade pennedraget gif-
 wa anledning til upwäckelse från en så obil-
 lig ofunnighet, stillatigande eller glömska; samt
 försäkrar, at framdeles wid en nogare och
 mer betydande beskrifning öfwer Halland (så
 wäl som det öfriga Stiftet) med skyldigaste
 wördnad och heder utmärka så wäl det goda
 sielf, som des Uphofsmån och Befordrare. Jag
 kunde då fora min beskrifning på trygg grun-
 der, om jag, jämte publique Handlingar be-
 dras med swar på en mängd af frågor, hwil-
 ka, wil Gud, skola, innom et par weckor, här
 från Trycket utkomma, och sedan öfwer alt i
 Stiftet fringsändas, i affigt på en ny och wida
 fullständigare Stifts Matrikels utarbetning.

Men (at komma nu egenteligen til Matri-
 keln) huru tror man det tar lag, at jag öfer
 den bland mycket annat, med en moralisk Ar-
 tikel om Sederna i Stiftet? Alle wåre
 rättfinte Författare klaga om Fäderneslan-
 dets allmänt förderfwada seder. Nordanskogs
 i Sverige täl folket tåmmeligen wäl, at man
 säger därom torra samningen: men mån det
 ock går an Sunnauksogs? Mån i Götteborgs
 Stift? Jag tröstar mig med den wälmenta
 fördomen, at wår Allmänhet icke kan ännu
 wara kommen til djupaste graden af förderf-
 wet, då man förfinådar, beles och hatar al-
 la föreställningar därom. Alt litet fresta hwad
 man täl, å ömse sidor; samt at tillika wisa,

efter hwad grunder jag wille döma om en
orts seder, må följande *Almänna Inled-
ning* i *Artikeln* gå från mit *Manuscript*
ut på prof.

* * *

Et folks moraliska beskaffenhet, måste dömas
efter des förhållande, emot *Gud*, *Fäder-
neslandet* och *Medmänniskor*; eller, alt
efter som det eger förråd på verkliga, redeliga
och ömsinta *Christna*, *Patrioter* och män-
nisko-wänner. Den *Medborgare*, som för-
enar alla 3 dessa egenskaper, med et tänkan-
de och odladt förstånd, samt wäl öfwerlagd
flit och *tiltagsenhet*, den må wisseligen beta-
stor och ädel, antingen han arbetar i purpur
eller wadmal: ehuru wet är uselt bestält i et
Rike, där *partier*, *corruptioner*, *egennyttan* m.
m. hindra at sådant dyrbart folk ej utmär-
kes; sökes, upmuntras och framhafwes til de
ämbeten och göromål, där de kunna göra *Fä-
derneslandet* största nyttan. Där ock desse
ädle egenskaper ej äro i samma personer för-
enade; men dock någon mängd finnes, som
hafwer en eller två af dem; där är ännu
et berömligt folk boende.

Många, som mera studeradt böcker än
människor, och döma för strängt efter *Theo-
rier*, låra tycka, at jag icke borde göra skil-
nad mellan *Gudsfruktan*, *Patriotisme*
och *människo-wänslap*. De säga, t: e:
där

där Gudsfruktan finnes, där finnas ock de öfrige; samt tvärt om, at ingen af de öfrige kunna finnas i en opånyttfödd själ. Här til svaras: Den första satsen medgiffv: helt och hållet, hvad människo-kärlek angår; men hvad Patriotisme widkommer, allenast så vida, at ingen, som verkeligen fruktar Gud, kan mena sit Fädernesland illa; utan håldre både willa, och i sina böner til Gud önska des wäl. Men är frågan om den lifaktiabet och den entusiasme, som bör utgöra själen af Patriotismen, och utom hvilken Patriotismen är ej nog frimodig och tiltagsen: si då vittnar årfarenheten, at, ehuru ock denna dogden skulle följa af Christendomen, därest jag kunde föreställa mig Christna utan skräpelig het, finnes dock mycket Gudsfruktigt folk, som, i allmänt tiltagande elände och förderf, blifwa modfäldte, rådde, och nöga sig endast med at qwilra och klaga öfwer de eländen och oordningar, de se, utan hjerta och hog, at, med sit äsventyr, gripa det betrångda Fäderneslandet under armarna. Hvem ser icke at ondskan, då den kommer bland et folk til styrka och magt, endast belet, men ej hindras, af dessa stilla och wälmenande Patriotier!

(Fortsättning härnäst.)

Stads Nyheter.

Inkomne äro Skepparne Johan Unnan
 1793 der

der ifrån Dublin och Crofwoyk med barlast, Christian Wittenhagen ifrån S. Ybes med salt, Johan Kilman ifrån Trappano med salt, och E. J. Hagtorn ifrån S. Ybes med salt.

Inteligen har en liten, god, men i bdrjan nog trykt inrättning blifwet på de säkraſte grunder fotad. Sedan den wäda, hwilken skundeligen hotar wår merändels af trähus upbyggda Stad: sedan de tidige olyckor, som öfvergådt hånne, och den orimneliga skatt utlåningen präſſat af öf för det han gådt i säkerhet för en anſenlig del af Stadens hus, rört en del tänkande Götteborgare: sedan i anledning här af, efter många nog underliga ſwårigheter, et Reglemente blifwet uprättadt til et Brandt- och Försäkrings-Contoir; har wårt Götteborg fädt hugna ſig där af, at hans Kongl. Majestät, under den 6 ſiftl. September, allernådigt behagat faſtſtälla nämnda Reglemente. Anſtalter äro redan gjorda at detta är blifwet til Trycket befordradt, och ſäljas exemplaren där af för 8 öre ſtycket på Beurſen. På ſamma ſtälle finnes äfwen en liſta för dem, ſom redan äro, och för dem ſom kunna vara hågade at deltaga i denna hålfosama inrättning; hwilke ſamtelige anmodas at näſtkommande Torsdag, ſom är den 10 November kl. 10 föremiddagen, inſinna ſig på Rådſtugaſalen, at, enligt Reglementets 12 §. wälja Directeurer til beſtyrandet af detta Werk.

Kyrko-tidningar

I Domkyrko-Församlingen födde 4 Gosses
 och 4 Flickor-barn. Wigde Packhuskarlen
 Swen Wennblad och Pigan Börta Dahl-
 berg: Ostindiske Qwartermäst. Peter Wahl-
 bom och Jungfru Christina Ekman: Hus-
 timmermannen Peter: Kindblad och Pigan Ca-
 tharina Hultin: Trågårdsmäst. Lars Mella-
 qvist och Pigan Beata Kallberg: Handels-
 mannen S. Ulric Martin, Baltinsön och Jung-
 fru Anna Maria Schus.

I Dyka Församlingen Wigde Handels-
 mannen Herr Andreas Rydell och Jungfru
 Ulrica Ekman. Dödt 1 barn.

Framkommer til Catechismi-Förhör: Mån-
 dagen Wallgatans Note. Tisdagen Konge-
 gatans Note. Onsdagen Kyrkogatans Note.
 Torsdagen Drottningegatans Note.

Kundgörelser.

Hos Herrar Vincēt Beckman, Bener och
 Schus är i desse dagar inkommet Engelske
 smör i sjerdingar och ost til billigt pris.

Til salu finnes 10 st. watten-liggare så
 godt som nya, med 8 järnband försedda: hos
 mig fås underrättelse häröfver.

Hos Herr Carl D. Swensen finnes til
 köps kummin i hela tunnor, fina ljusvekar
 i skålpundrats och större parti, Holländskt sill i
 hela

hela tunnor, och 16 delar, samt Holländska
belgryn, alt för billigt pris.

Herr Friedrich Toutsins samtelige Herrar
Borgenärer behagade nästkommande Fredag,
eller den 11 dennes kl. 3 eftermiddagen sam-
mantråda uti lång kamaren på Rådhusgan,
at om någon angelägenhet öfverlägga.

Som Tunnebindare Uldermaunen Anders
Falbecks egda, men til sine Borgenärens förs-
nöjande afstadda hela Frälsehemman Östads,
Backag. i Ahle Härad och Östads Socken
beläget, samt Frälseön Toröön kallad, belä-
gen i sjön Mjön, Sillsalteri och Frankoferi,
wid wiken beläget, uppå 2ne redan anstälte
Auctioner, ej kunnat försäljas; så kommer nu
tertigare Auction den 8, uti innerwarande må-
nad at för sig gå i Östads by.

På Åby Sörgården, i Fåfbergers socken
belägen, kommer den 10 Novemb. innerwa-
rande, kl. 9 föremiddagen, genom Auction
at försäljas hästar, kor, får, swin, gårdsred-
skap och husgeråds saker.

Twänne små kamrar antingen med eller
utan sängkläder äro ledige, at genast uthy-
ra. Stället nämnes munteligen.

Et Spanskt flammigt röd med drefwen
silfwerknap något stor, är af en årlig Man
lemnad på något ställe, hwilket är förglömt,
hwarföre anhålles at samma måtte lemnas
hos Herr Olof Rommel då omakket weders-
gälles.